

HISTORIA
FESTIVITATIS SECVLARIS IN
ACADEMIA DVISBURGENSI
CELEBRATÆ.

Religionem & Justitiam, duas virtutes cardinales, quantumvis sæpe nimis affectibus obscuratas, ab ipso tamen supremo Numine pectoribus mortalium impressas & plane cælestes, ab omnibus non minus æternæ quam temporalis salutis amantibus rite colendas ac exercendas esse, nemo unquam, nisi sanæ rationis expers, in dubium vocavit; nemo, nisi extra hominum Societatem in regiones, ubi nec Solis nec Lunæ usura fruatur, amandandus, inficiari sustinuit. Quo pacto autem hæc tam præclara supremæ & infinitæ illius Mentis dona in genus humanum adeo clementer derivata omnium optimè & sincerissimè excoli & exerceri, quibus potissimum modis ac rationibus

A

bus

bus, quo rituum & circumstantiarum apparatu, magnone an parvo, splendone an simplice in actum deduci debeant, nimis crebro etiam inter eos, quibus Titan pectora de luto meliore finxisse videri posset, disputari, & tanta, prohi dolor, animorum vehementia atque contentione agitari comperimus, ut ipse jam tantarum tamque caelestium Virtutum istarum cura nulla, nullus amplius cultus & reverentia inter eos supresse videatur. Nucleum ita sublatum esse, solos autem restare cortices, sola, inquam, inanis appellationis putamina, de quibus certamen tanto saepe, tamque irreligioso animorum motu instituitur, tristis experientia satis ostendit. Quod de Religione & Justitia diximus, idem de omnium bonarum Artium & Scientiarum multiplici ad vitae commoda magis magisque promovenda usu & necessitate non immerito affirmamus. Has enim diligenter omnibus ingenuis, simulac ad justam aetatis & rationis alicujus maturitatem pervenerint, instillandas atque inculcandas esse, omnes, nisi desipere voluerint, aut in extremas insulas, ferarum lustris & cubilibus plenas, humano autem cultu vacuas, ablegari & projici mereantur, unanimi consensu fatentur. Quo pacto autem, quibus modis locisque hoc potissimum fieri possit ac debeat, quamvis moratiores, nihil forte fortuna, sed potius experientia duce & sanæ rationis instinctu quaelibet ordiri gaudentes, satis compertum habeant, & in illud jam dudum conspirent; non desunt tamen, qui mirificis cogitationum suarum figmentis, novas saepe Chimæras quasdam, Nafonianis Metamorphosis vix magis usitatas, concipientibus, indulgeant, & extra tritam aliis hominibus orbitam in quævis avia & præcipitia delirare malint; quod illis saepe non tam ob novandi pruriginem & vanæ laudis aucupium, ut humanissime loquamur, quam ob tenuem recte judicandi facultatem contingere animadvertimus, quoties se videre arbitrantur, sapientum Majorum instituta diuturnitate temporum & hominum incuria, sicut fieri solet, aliquid vitii contraxisse; quod ut non semper evitari satis ac præcaveri potest, si naturæ humanæ imbecillitatem rerumque sub-lunarium vicissitudines intueamur, ita implorato supremi Numinis auxilio semper & ubique corrigi atque emendari potest debetque, si non tam vana cruditione instar puerorum turgidi, quam vera doctrina simul cum sincera supremi Numinis veneratione, sicut oportet, imbuti ejus meritissimas laudes & gloriam, qua nos ipsi beatiore multo multoque doctiores reddimur, non vanam nostræ, si extra Dei cultum fuerit, tam paupertinæ supellectilis prædicationem propagare studeamus. Hujus voluntatis ac consilii tam salutaris non tralatiticia specimina jam ante ducentos pluresque annos ii dederunt, qui varios

erro-

errores & abusus, quos in sacrarum rerum disciplinas & exercitium irrepsisse constabat, decenter emendare conati fuerunt. Hos enim agnoscere & fateri generosi ac magni prorsus animi indicium esse, corrigere autem & in melius convertere piis ac sapientibus neququam erubescendum fore statuebant. Talis vero tamque salutaris curæ fructum non solummodo in cætus quosvis populares statis diebus ad uberiorem cælestium rerum cognitionem & concelebrandas Dei laudes congregari solitos ubique in urbibus, in oppidis, in agris derivari, sed etiam in ea præcipuè loca diffundi voluerunt, in quibus ingenua Juventus, futuri temporis seminarium, altioribus studiis, Religionem & Justitiam cum omni decore, & eximia quadam hominum tam temporalia corporis animique, quam perennatura commoda promovendi facultate ipestantibus, adsuè facienda erat.

De Academiis, sicut vulgo appellantur, nos loqui, neminem opinor latere posse, simulque intelligere omnes, quam his immerito mortales nonnulli tam pertinax odium indixerint, tot piorum sanctorumque institutis non contenti, & dum singularia spirant, paulatim rerum omnium confusionem cum spississima vereque Cimmeria caligine introducturi, idque nolentes etiam volentesque tandem confesuri, nisi se solos omnis humanæ imbecillitatis ac nævorum expertes esse, semperque cum omnibus eandem lubricam viam calcantibus futuros, arroganter sibi persuadeant. Idem de iis quoque existimari & judicari oportet, qui ex causis longe diversis, aliaque intentione & scopo harum tam salubrium barbariei, ruditatis & ignorantiae expultricum decus elevare consueverunt; qui voluptatibus dediti, aut incomtam morum austeritatem pro virtute habentes, hinc Sybariticæ mollitiæ, illinc Cyclopicæ feritatis intemperie dementantur, satiusque existimant, imo etiam, si Diis placet, elegantius, majorumque suorum fumosis imaginibus ac ceris magis quoque congruum, si nihil solidum seriumque meditantes, leviores aliquot quisquillas fucis quibusdam calamistrisque nonnihil adornatas, ac sola recentiorum vernacula titivilitia instar canis è Nilo lambentis delibaverint, ac deinceps magno cum supercilio non sine petulantibus dictis futuro cujusvis solidæ eruditionis, sapientiæ, gravitatis ac peritiæ naufragio præcludere possint; præteritis scilicet primum ob inertiam & temporis corrupto sæculo ejusque elegantibus ineptiis impensi penuriam, deinceps etiam, ne frustra sic delirasse videantur, contemptis omnibus fuceidæ ac robustæ doctrinæ nutrimentis, ejusque fontibus cum locis ipsis, ubi talia inculcantur, & in succum sanguinemque converti ju-

bentur. Nec multum hoc corrupti & paleis exfurdati stomachi vitium mirari possumus, si recordemur, delirantibus olim Israëlitis non ipsas cœlestes etiam dapes, & coturnices turmatim in eorum castra demissas perversam Ægyptiaci porri & alliorum, qualia prius fastidiverant, cupiditatem & desiderium excutere potuisse. Adeo præsentia bona in orbe terrarum sæpissime si non contumeliis affici, certe negligi & floccifieri solent. Est hæc mentium humanarum, nisi sapientiæ & probitati studeant, naturalis levitas & inconstantia, non magis admiranda, quam si diem nocti, noctem iterum diei, post statum tempus denuo tamen apparituro, succedere videmus.

Nos, quam infinitas & immortales gratias primum Deo, supremo rerum omnium bonarum largitori, ac fonti unico, tum serenissimis ac potentissimis Principibus, hodierno scilicet Regi nostro vere Augusto, ejusque sanctissimis Majoribus, ob concessam hanc literariæ Palestræ, & in hodiernum usque diem tam clementer ac benigne continuatam felicitatem, debeamus, pulchre intelligimus & libenter prædicamus. Hæc artium quarumvis & scientiarum tam civilium quam sacrarum officina, *Academia Duisburgensis*, quantos fructus & commoda non solum Cliviæ nostræ, sed variis etiam in Germania, inprimis autem vicinis quaquaversum regionibus, circa Rhenum inferiorem sitis, & magna ex parte eorundem Sacrorum observantia inter se colligatis, attulerit, & etiamnum per Dei gratiam afferat: quantum splendorem huic Urbi, olim quidem, sicut vulgo creditur, regiæ Francorum sedi, deinceps nudinis etiam commerciisque per superiorem inferioremque Germaniam agitatis celeberrimæ, postremo tamen, ut fit, nonnihil retro lapsæ, etsi ne nunc quidem lacertos ad pristina commoda aliquatenus recuperanda movere desinenti, quantum, inquam, nomen & decus cum insignibus emolumentis conjunctum ipsi pepererit civitati, nemo est, qui ignorare possit aut diffiteri, si modo superiorum aliquot proxime antecedentium seculorum imaginem cum præsentibus temporibus comparare voluerit. Tanti boni per integros centum annos continuati, & inter gravissimas bellorum tempestates non semel interea natas debachatasque conservati gloria, post Deum immortalem, serenissimis Novemviris Brandenburgicis, ac potentissimis Borussia Regibus, Dominis ac Principibus nostris clementissimis, debita, quin jure non tantum quotidianis & semper à bono cive fieri consuetis precibus, sed interdum etiam extraordinariis quibusdam ac solennibus ceremoniis prædicari debeat, nemo in dubium vocabit, nisi infrunitæ cujusdam
impie,

impietatis patrocinium suscipere voluerit. Elapso itaque à condita hac inaugurataque Academia, vel potius ad finem vergente seculo, nihil prius & antiquius esse videbatur, quam hujus officii & pietatis nostræ, more aliarum tot insignium per Germaniam & Belgium Academicarum, specimina coram toto orbe literato exhibere, & posteris nostris eadem, ut speramus ardentemque precamur, felicitate posituris, relinquere.

Hujus gratissimæ mentis & ardoris nostri pietatem cum nec clementissimo Musagetæ nostro, alteri temporis hujus Alexandro ac Cæsari, ad utrumque parato, nec iis, quorum peculiari curæ ac tantæ, quanta à generosis altisque mentibus proficisci potest, defensionem à summo Principe nostro, Rege clementissimo, commendati sumus, displicere aut improbari animadverteremus, statim de justa ac legitima horum Secularium Sacrorum solennitate cogitatum riteque deliberatum fuit. Diligenter imprimis præcavendum videbatur, ne tam vanis & ludicris, sublimem divinarum quarumvis & humanarum Scientiarum sanctitatem parum decentibus, quam potius necessariis, orbi literato non injucundis, ipsique etiam seræ posteritati nostræ forsitan utilibus ac fructuosis occupationibus istorum, quibus hæc Sacra peragenda erant, dierum brevitatem consumeretur. Dies scilicet erat Octobris decimus quartus, verus hujus Academicæ ante centum annos inauguratæ natalis, qui cum duobus sequentibus ob negotiorum multitudinem ac pondus huic solennitati necessario consecrari debebat. Fasces Academici tum penes Virum Amplissimum *Joannem Alexandrum Guinandum Pagenstecherum* erant, Juris in hac Academia Antecessorem celeberrimum; sub cujus annui Magistratus exitu hæc solennitas inchoanda, quemadmodum sub ejus in hac dignitate futuro Successore finienda erat; ne vel latum unguem à momentis temporum ante centum annos in ipsa dedicatione hujus sanctissimæ Aedis celebratorum, & ab eorum imitatione gratissimis mentibus instituenda discederemus. Ab hoc igitur Viro Consultissimo, novis tunc gravissimis curis, sed post centum annos in alium, feliciter tamen, ut optamus, devolvendis, onerato, Senatus Academicus satis mature solitoque frequentius cogebatur, tum ut ea tempestive præpararentur, quæ ad majorem toti operi splendorem conciliandum, quæque ad pompam & ornatum non minus locis quibusdam Academicæ jurisdictioni subjectis, quam imprimis Auditorio majori per se satis amplo ac spatiose procurandum, & interdum pariter noctuque, excitato videlicet in area primariæ Aedis ingenti pegmate, & illatis multis serenissimis

nissimarum lampadum millibus, artificiosas figuras & emblemata collustraturis, exaggerandum pertinere videbantur: tum ut plerisque nostrum, à quibus potissimum hæc sacra, nulli per vitam bis videnda, administrari debebant, suæ partes imponerentur, decenter ac ordine cuius præscripto festis diebus explicandæ; ita tamen, ut juxta tritum vetustate proverbium à Jove principium, hoc est, ab invocato supremi Numinis auxilio, præstitoque divinæ bonitati & clementiæ ob concessam hujus tam exoptati temporis felicitatem devotissimæ pietatis officio totius negotii primordia caperentur. His rebus omnibus, ceterisque multo pluribus, ad decus & operis magnificentiam, tum etiam ad hospites valde numerosos, quos tam variis literarum studiis ac dignitatibus, quam natalium suorum splendore conspicuos huc avide confluros esse jam præviis rumoribus acceperamus, decenter excipiendos habendosque comiter, pertinentibus, ita ordinatis, proxima cura à nobis exigebat, ut totius operis designationem, ipsasque quasi lineas futuræ celebritatis jam ductas una cum tempore ac diebus illustrissimo Regimini Clivenfi, ejusque Præsidibus magnificentissimis, peculiaribus hujus Prytanæi bene constituendi Duumviris, ceterisque tam eminentis Areopagi membris excellentissimis reverenter significarem; quorum præcipuæ jurisdictioni & imperio post serenissimum ac potentissimum Regem, Dominum nostrum clementissimum, tanquam vicariæ auctoritati, juxta vetustas sacræ hujus quarumvis scientiarum Officinæ leges ac statuta subjecti demandati que sumus. Hoc factò fama primùm, deinceps certa etiam notitia percrebuit, plerosque tantorum tamque illustrium Procerum ipsos sacris his actibus statuto tempore peragendis interfuturos, suæque præsentia dignitatem festi secularis aucturos esse, sexu etiam sequiore cum nobilissimis suis Conjugibus huc iter affectare gestiente, ut si non semper auribus fructum, certe oculis in conspiciendo ubique tot tantarumque rerum apparatu ac pompa oblectationem caperet non prænitendam.

Eandem imminentis celebritatis ac festi secularis notitiam amplissimo hujus Urbis Magistratui, Consulibus, Scabinis, ac Senatoribus, Viris honoratissimis, solenniter per eum, qui Academiæ à secretis est, faciendam curare, non solum æquum verumque, sed etiam utile ac salutare fuit visum, ut ille pro amore & benevolentia suâ, tum etiam pro amicitia nexuque quotidianæ conversationis artissimo, qui huic Academiæ cum civitate intercedit, quædam necessaria tam ad avertendas omnium incommodorum scaturigines & occasiones, quam

quam ad procuranda publicæ pariter securitatis ac augendæ celebritatis adjuncta, mature dispicere & ordinare dignaretur; quod ille non solum benevole pollicitus est, sed etiam, sicut deinceps intellecturi sumus, ubertim ac prolixè præstandum curavit, serè rerum earum omnium, quæ faciendæ & observandæ, quæque interdum noctuque tam ad portas Urbis à certa statione, quam in ipsis primariis ejus locis vicisque sollicitè peragendæ forent, civibus in solitas suas cohortes ex more distributis & peculiari Tribunorum auctoritati subiectis, accurate præscripta. Et cum difficultas quædam nata fuisset de loco tot convivis, qui epulo solenni post habitos Actus seculares interfuturi videbantur, recipiendis apto satisque spatio, ab eodem Magistratu Curia usus in principio petitus concessusque fuit, Templo scilicet Academico soli panegyricæ celebritati, sicut oportebat, reservando. Sed huic consilio quædam deinceps obstiterunt, multas secum molestias, ut credebatur, tractura. Placuit igitur amplas & satis insignes ante annos non adeo multos duorum Consulium, jam vero cujusdam Mercatoris aedes in platea, ut vocant, superiore sitas, & tunc opportune vacuas, in hunc usum conducere. Quæ sententia cum sedisset, omnia necessaria deinceps illic ordinata sunt ac decenter instructa.

Sed priusquam talibus negotiis se accingerent ii, quibus hujusmodi cura demandata fuerat, adhuc plura restabant agenda, quorum ratio non levis erat. Nam cum amplissimus Senatus Academicus pulchre meminisset, mutuam quandam, ut inter artium quarumvis & scientiarum ingenuos cultores, ita etiam inter omnes earum sacrosanctas & venerabiles Officinas, Academias videlicet ipsas, amicitiam semper fuisse & esse debere, præsertim vero talem inter eas alternis officiis & quovis benevolentia indicio colendam atque testandam esse, quibus in Germania, communi parente nostra, ante aliquot Secula major & uberius cælestis doctrinae lux quædam, discussa, sub qua gemebatur, caligine, apparere cepit, idcirco peculiari decreto censuit, eas de secularibus Sacris huic Academiae decimo quarto Octobris die, velut natali, instantibus per literas eruditorum lingua exaratas, ex more laudabili & adversus se quoque pro rerum circumstantiis toties ab aliis servato, vicissim certiores esse reddendas, ut etiam absentes, si vellent, pro insigni benevolentia & pietate domi forisque sua suorumque civium, ingenuæ Juventutis, vota votis nostris precibusque conjungere possent. Quo facto, quanta earum, quam singularis humanitas & benevolentia, quam generosus ac verè Christianus,

stianus,

stianus, quem lætissimis mentibus amplectimur & prædicamus, ardor, quanta contentio exstiterit, aliis etiam vel remotissimis, sororio tamen ubique vinculo inter se copulatis, omnis doctrinæ ac virtutum Seminariis fausta quævis prosperaque apprecandi, ipsarum responsoriæ, quas infra suo loco cum nostris exhibituri sumus, literæ satis superque declarabunt. Earum enim nonnullæ sunt, quæ præter solitas gratulationes, nihil nisi benevolentiam & favorem spirantes, præclara quoque insignis ac prorsus extraordinariæ cujusdam humanitatis, non nisi politissimis & elegantibus ingeniis congruæ, pignora, ut Musis simul Duisburgensibus exhiberentur, publicis typis impressa continebant; quæ merito cum ceteris curiosæ lectorum aviditati cognoscenda sistemus; debitas interim gratias ea, qua par est, veneratione omnibus & singulis agentes, nec paribus unquam mutuæ pietatis ac benevolentia; officiis reverenter & sine fuce præstandis unquam defuturi.

His omnibus ac pluribus aliis jam rite præmissis, quæ partim necessitas imperaverat, partim humanitatis, ab ipsius humanæ naturæ præstantia nomen fortitæ, tenor ac regula præscripserant, in dies sollicitudo & innumerabilium rerum procuratio crescebat, cum ipsorum laborum cumulo; quos pietas exigebat, primum immortalis Deo, supremo rerum omnium Conditori ac Servatori unico, æterno, inexhausto, invisibili pariter & tot divinæ benedictionis misericordiæque vestigiis visibili fonti, tum Regi nostro potentissimo, ejusque serenissimis Majoribus, hujus Academiæ nutritoribus benignissimis, pro tam clementer indulto centum annorum curriculo, pro tanta inter luctuosas temporum vices atque calamitates conservatione, pro tot beneficiis præstantia. Quo magis ipse dies cum proxime sequentibus huic solennitati destinatus appropinquabat, tanto magis animi Patrum Academicorum ad singula rite providenda incendebantur. Ante omnia quoque iis curæ cordique erat, ne inter egregios Juvenes, disciplinarum suarum alumnos, ingenuos quidem illos omnes honestosque, tot tamen tamque diversis sæpe studiis ductos, quicquam perverse, aut inordinate ageretur, quo durantibus his Sacris læta futuri temporis omina possent timidis ac superstitiosis iudicibus aliquatenus turbata vel incestata videri. Hinc aliquot ante inchoatam solennitatem diebus, gravi paternaque admonitione valvis utriusque Auditorii adfixa, illis studiorum, quibus se vitamque suam consecrassent, dignitas, Festi Secularis jamjam celebrandi sanctitas, nobilis ac verè generosæ mentis altitudo, gloriæ quoque apud posteros ob
mutu-

mutuam comitatem & benevolentiam invicem præstitam celebrandæ dulcedo, tum propriæ salutis ac felicitatis conservatio cum ipsorum parentum sollicitudine diligenter in memoriam revocabantur. Nec talia sine pondere fuisse monita, ipse eventus satis superque testatus est. Non enim diffiteri oportet, per omnes hos dies, quibus tota Urbs incredibili hominum sexus utriusque multitudine referta erat, tantam nobilissimorum Juvenum undique ad Academiam, velut ad mercatum quendam, confluentium & tunc bonarum literarum studiis operatorum fuisse modestiam, vitæque totius ac morum concinnitatem, tantum in pompis solennibus ordinem, & in publicis actibus quietem, tantam post eos finitos se variis iterum in locis, ubi reliquum diei jucunde ac decenter exigeretur, sine strepitu congregandi diligentiam, tantam legum reverentiam & decori religionem, tam innoxiam in ipsis conviviiis inter musicos concentus hilaritatem, ut grandævi etiam senes confessi fuerint, se, quoad longissime respicere spatium præteriti temporis, & pueritiæ memoriam sibi refricare possent ultimam, vix similem, certe nunquam majorem in tanto tamque vivido & numeroso Juventutis flore continentiam ac suavitatem observasse, invicem sine omni querela, aut prava æmulandi emittendive libidine verbis factisque continuatam. Cyneam, Pyrrhi Epirotarum Regis legatum, Roma in castra domini sui redeuntem, & de hostili Æneadam sede interrogatum respondisse ferunt, Urbem sibi templum, Senatam vero Regum aliquem confessum fuisse visum. Verè hoc ac sine omni jactantia affirmare licebit, omnibus exteris indigenisque fatentibus, singulos Academicorum civium per id tempus conventus gregesque, non Juvenum prætextata lascivia exultantium aut nepotino luxu diffluentium globos, sed Virorum gravium decenti lætitia animos suos diffundentium cætus esse visos.

Sed ut in orbitam, unde cursum paulisper fleximus, regrediamur, inchoatam narrationis telam ordine pertexemus. Biduo ante festam lucem cum certo jam constaret, præter ceteros quosdam, Sacris nostris Secularibus ut interessent, designatos, illustrissimi Regiminis Clivensis Proceres, potentissimo Regi nostro à Consiliis secretioribus constitutos, deque Juris & Justitiæ sanctitate præclare meritos, ipsos quoque tam eminentis Collegii Præsides, Academiæ nostræ bene constituendæ Duumviros, perillustres & excellentissimos Viros D. *Joannem Petrum de Raesfeld*, Toparcham in Bronckhorst, & D. *Abrahamum de Kenen*, Hereditarium in Germenseel, Patronos ac Fautores Literatorum eximios, jamjam vicino Rheno,

B

ut

ut in hanc urbem se conferrent, appropinquare, protinus ii, quos Academica Juventus è suo numero circiter quinquaginta omnes equitandi peritos selegerat, equos suos à meridie inter utrasque conciones sacras (dies erat solis) conscendebant, ut vario insignique phalararum ornatu mire decoratos, ita ipsi quoque pretiosis vestibus, quantum fieri poterat, induti. Sic egregie comiti compositique Tribuno, quem sibi constituerant, ducente, & comitante Vexillifero, obviam Viris illustribus procedebant usque ad Rhenum, ubi è regione Essenbergæ (Asciburgium Taciti ab Ulysse, sicut narrat, in litore Rheni conditum sub hoc nomine locique ruderibus latere plerique vetustiores Annalium conditores nobis persuadere cupiunt) è pontonibus cum vehiculis suis ac comitatu in litus iterum descensuri erant. Quo facto simulac iis de felici prosperoque adventu nomine totius Academiæ ea, qua par est, reverentia & honore per unum è medio suo oratorem gratulati essent, inter musicos concentus, hoc est, æneatorum ac tympanotribarum lætissimos strepitus præcedere, eosque non sine insigni pompa in Urbem deducere cæperunt; omnibus hominibus, viris scæminisque, senibus ac junioribus, insolitæ rei spectaculum intuenti aviditate incensis, & certatim in publicum provolantibus, aut domorum suarum exedras, unde liberior prospectus daretur, occupantibus. Et quia urbana Juventus annua sua plumbeas glandes ad scopum proposito præmio dirigendi exercitia ab Augusto in mensẽ Octobrem eo consilio distulerat, ut his sacris Academiæ diebus tanto comitior paratiorque ad præstanda devotæ mentis officia appareret, hinc ipsa quoque in consuetos sibi manipulos distributa pedestri agmine cum suis instrumentis Musicis signoque processerat, ut iisdem illustrissimis Proceribus alacritatem suam probaret, eosque, quos nobilis ingenuaque Palladiæ Juventutis turma in equis deducebat, à tergo pedestris cohors sequeretur, & ita agmen clauderet. Adulto jam die ac propemodum ad vespèram inclinante, ingressus in Urbem fiebat, ita ut sequens unicus festæ lucis proxime antecedens Viris illustribus ad quietem concederetur, nisi quod ex quavis Facultate Professores ad illud peculiariter constituti eosdem domi suæ nomine totius Academiæ Senatus salutarent, ac de adventu denuo gratularentur.

Eodem die Lunæ, qui decimus tertius erat Octobris, & quandam Parasceves, ut ita loquamur, habebat faciem, omnibus majoris momenti negotiis jam rite dispositis, reliqua etiam si quæ restarent, in ordinem redigebantur, qui proximo die servandus esset quem-

quemque nemini, qualescunque partes alicui mandatae fuissent, deinceps migrare foret integrum. A meridie Programma publicis typis in duabus philyris impressum quibusvis honestioribus, & aliquem doctrinae gustum habentibus tam peregrinis quam indigenis ostiatim per apparitores Academicos distribuebatur, quo praeterquam quod de *praestantia Scriptorum in conservandis hominum rerumque memoriis ad locum Horatii Lib. IV. Odae VIII. memorabili emendatione restitutum differeretur, etiam Sacrorum Secularium solemnitas in proximum diem, decimum quartum Octobris, verum Academiae natalem, nomine Senatus Academici indicebatur.* Illud autem se mox Lectoris oculo perlustrandum sistet; ne quicquam, quod ad consecrandam temporis hujus & rarissimae festivitatis memoriam pertinet, à nobis omissum videatur. Die autem ad finem vergente, ab hora quinta in sextam, mandatu Magistratus urbani omnes in utroque templo campanae, velut imminentis Festi praenunciæ, binis vicibus ingenti cum itrepitu pulsabantur, quem incredibilis omnigenorum hominum, aliunde jam per aliquot dies confluentium & identidem novorum sibi hospitia, quæ deficere incipiebant, quaerantium multitudo suis concursationibus non parum augebat. Nec ipsa Cœnobita, quorum in hac Urbe quatuor, duo Virorum, totidemque Virginum, tam nobilium quam plebejarum, reperiuntur, æris sui Campani sonitu novis Academiae Sacris applaudere cessabant; ut, quam grato animo suorum rituum libertatem non minus in hac Urbe, quam in tota regione sub sapientissimorum Regum nostrorum auspiciis hætenus indultam clementerque servatam agnoscerent, etiam sonoris his testibus declararent.

His aliisque similibus imminentis alicujus extraordinariae lætitiæ indicii præmissis, tandem decimus quartus Octobris dies, qui antecentum annos primus Academiae natalis fuerat, sereno Sole, sicut optaveramus, oriebatur. Cælum certe ipsum multo purius arridere cæptis ac prospera quævis ominari. Aër quoque sæpe antea dubius omnibus repente nubibus exutus ipsum diem festum commendare videri. Hujus ergo diluculum omnes iterum per Urbem campanae ab hora matutina quinta usque in sextam vario dissonoque tumultu suaviter inter se concordantes annunciabant. Circa octavam omnes cujusvis dignitatis Ordines ad Auditorium Academiae majus multis sumptibus ornatum confluerant, quod novis etiam pluribusque subselliis, nova denique Musicorum statione, cancellis, ne quid molestiae huic artificum generi crearetur, circumdata, decoratum fuerat. Ex eo pom-

pa solennis inter armatas civium cohortes, in plateis ab utroque latere sub suis signis ac vexillis à Tribunis dispositas, instituebatur ad Ædem Urbis majorem à sancto Salvatore nomen trahentem, ipsis etiam Italis, ut accepimus, ob mirificam concinnitatem & symmetriam præ multis aliis admirabilem visam. Illic enim primum concio sacra cum devota gratiarum actione coram universa utriusque sexus multitudine, jam præcedente die dominico à suis Pastoribus de eo edocta, vernaculo sermone habenda erat; quæ provincia Viro Pl. Rev. *Petro Iansenio*, Sacrarum Literarum in hac Academia Professori demandata fuerat. Signo igitur omnibus iterum campanis dato, æneatoribus etiam tubas suas buccinasque é summæ turris tabulato simul instantibus, ita processum est, ne quicquam confusiois oriri posset, aut molestiæ. Primo universa Civium Academicorum, quarumvis artium & scientiarum studiis in hac bonæ Mentis officina deditorum, Corona incedebat, octo ducibus utens, quos ex agmine suo elegerat oblongis ac deauratis scipionibus, sicut factum est, instruendos, Hanc excipiebant decem, sicut appellantur, Candidati, qui in Sacris his secularibus supremos à quavis Facultate honores adepturi erant, tribus aliis eadem quidem laurea mactandis, sed ob itineris longinquitatem absentibus. Mox iterum nobilissimo civium Academicorum Pari cum deauratis suis scipionibus præcedente, perillustres Regiminis Clivensis ac Marcani Præsides, cum præsentibus summi illius Prytanei Proceribus, Regiis Consiliariis, ingrediebantur, insignem huic solennitati splendorem, sibi vero gratiosæ mentis laudem concilians, his præsertim temporibus, quibus verorum Mæcenatum numero ubique vehementer imminuto, plerorumque mentes ad genuinas illas veteresque Musarum dapes occalluerunt, levibus & evanidis recentiorum scriblitis inescatæ. Hinc jam Senatus Academicus, Rector videlicet Magnificus, & quarumvis Scientiarum Professores, incedebat, consuetos suos apparitores duos cum totidem Sceptris argenteis, legitimæ in cives suos jurisdictionis insignibus, ante se euntes habens, Togisque talaribus solenniter, ut solet, indutus, quem præcipui ipsius Ministri, Secretarius cum Questore sequebantur. Comparebant deinde ii, qui quamvis extranei, suis tamen natalibus aut dignitate conspicui pro singulari benevolentia se sponte velut comites obtulerant, quos inter illustris ac generosus Regiminis Meursani Præses *D. de Cloud* cum Regiis quibusdam Consiliariis erat, huc non minus ingenuo literarum & literatorum amore, quam loci propinquitate allectis. Iis amplissimus hujus Urbis Magistratus, qui deinceps sequebatur, locum suum libenter ac sine ulla

ulla mora querelaque cesserat. Habebat & hic consuetos suos apparitores Consulium ac Scabinorum vestigia à tergo legentes. Proximi deinceps omnes Oraculorum divinorum Interpretes incedebant, quotquot vel ex hac Urbe, vel aliunde confluerant, eum ordinem servantes, quem ætas ipsa nullos scrupulos, si reliqua forsitan disparia reperiantur, injiciens, ac proinde facillima commodissimaque ceremoniarum moderatrix, præscribebat. Idem fere inter alios, qui succedebant, Viros honoratiores, & dignitatis alicujus ac scientiarum gradu, muneribusve, seu sacris, seu civilibus, seu scholasticis, aliisve similibus conspicuos, observabatur. Excipiebant illos, quotquot Academicæ jurisdictioni subjecti, vel ejus legibus aliquo modo obstricti sunt, quorumvis exercitiorum ad cultum corporis in Academica Juventute pertinentium Moderatores, variique generis Artifices & Magistri, tum Bibliopolæ, Typographi, nec non ceteri, qui se præcedentibus adjunxerant, ordinis inferioris ministri. Agmen illud innumerabilis indigenarum exterorumque cujusvis generis, conditionis, ac ætatis hominum multitudo claudebat.

Hoc ordine cum pompa processisset, & superiorem ac procul dubio vetustissimam Urbis partem, Burgi nomine insignitam, attigisset, cujus incolæ expansis ab unis ædibus in alteras è longinquo oppositas funibus varii generis coronas ex hornis floribus aliisque viridibus contextas suspenderant, Aedi Urbis majori illic sitæ appropinquatum est. Aream ejus introitumque urbana Juventus armis vestibusque bene composita, ne ab inconsulto promiscuoque violententer irrumperetur, ad utrumque latus collocata stipabat. Vix enim fretum, vix Euripus tot motus, tantas tamque varias habere solet agitationes fluctuum, quantas perturbationes, & quantos æstus sæpe plebis habet concursatio. Quod hoc tamen, totoque Festi secularis tempore non minus interdum quam noctu longe aliter se habuisse, tam Magistratum providentiæ singulari, quam totius civitatis probitati cum immortalis ejus laude debetur, exemplo dato, quod præfentes admirentur, imitentur posteris. Ingressu solenniter in Templum factò, & stationibus ab unoquoque rite occupatis, intromissis etiam tum reliquis, quotquot pulcherrimum hoc ædificium, undique ad stuporem usque refertum, capere poterat, post Odam Davidicam non assa tantum voce, sed omni simul organorum concentu inter ingentes æneatorum, tubicinum ac tympanotribarum fragores decantatam, primum Concio sacra, vernaculo, sicut diximus, ser-

mone ad locum Johannis Evangelistæ Cap. VII. V. 37. & 38. fuit habita, immensis simul Divinæ Bonitati & Clementiæ, pro concessa hujus diei lætitia & seculari festivitate, gratiis actis, totaque serenissima Gente Regia cum potentissimo & augusto ejus Capite, Musægeta & Tutore nostro, cælesti Benedictioni fufis enixe precibus commendata; ac deinceps Hymno Ambrosiano primo huic Actui finis impositus est.

Circa horam circiter undecimam eadem, quæ antea, pompa pari solennitate & ordine, iisdem viis ac ceremoniis ex Æde Urbis sacra ad Auditorium Academiae majus reversa est. In proprio scilicet Musarum sacrario Musis tam rara felicitate gaudentibus etiam gratulandum erat. Hic faciem præteriti temporis cum divina benignitate conspicere, hic omina futuri captare decebat. Post novos igitur Musicorum concentus & harmonicos fragores breviter, ne quid temporis interiret, institutos *Oratio Secularis* ipsa fuit habita, originem hujus Academiae, inaugurationis ejus olim factæ narrationem, nec non variorum fatorum & vicissitudinum per annos hos centum, & antea quoque, dum sola tantum sacrae Musarum sedis fundamenta fuerant posita, non semel immissarum historiam complectens, una cum omnium illorum, qui in ea docendis artibus & scientiis sacris pariter civilibusque operati fuerunt, Virorum celebrium & bene meritorum recensio, singulis, sicut ominari licet, jucundissima, qui tot hominum velut in lucem revocatorum, tot annorum temporumque, tot rerum præteritarum memoria delectantur. Orationis hujus habendæ provincia nobis, qui hæc scribimus, præter Historiæ Literarumque Græcarum disciplinas etiam Eloquentiam publice profitentibus, amplissimi Senatus Academici decreto fuerat imposita. Eam etiam qualemcunque huic fasciculo, sicut par erat, sine ullis aliis coloribus ac verborum cincinnis, sine rerum auctario deinceps ulterius quæsito, tanto libentius adjecimus, quanto gratius utiliusque posteris futurum videbatur, si accuratam omnium Doctorum seriem, quam antea satis incognitam turbatamque primi scilicet in lucem produximus integram, relinqueremus.

Hac Oratione circa secundam pomeridianam finita, tandem ad ædes, ubi aliquot mensæ exquisitissimis epulis, cibo potuque, largiter instructæ, pluribusque quam centum utriusque Sexus Convivis adaptatæ erant, discessum est, ut post animorum pabula, sua corporibus etiam solatia, jucunda illa quidem inter Musicos concentus læ-
taque,

taque, sed honesta tamen atque decora, non deessent. Nec luxus imitari Sybaritarum placuit, aut noctes Phæacum, sed illas potius, quæ postero etiam die saperent, Platonis cœnas longe ceteris elegantiores, hoc est, præter nitorem rerum dapumque varietatem Socraticis etiam sermonibus abundantes. Sui etiam ingenuæ Juventuti Academicæ conventus, necessariis oblectamentis inter tubarum tiliarumque clangores instructi, diversis tamen locis, ne quid confuse perverseque ageretur, instituti erant. Unum est, quod nobis defuit, quodque defuisse merito conquerimur. Senex quidam in vicinia colonus, vir honestus & integer, centenario longe major, ante paucas hebdomadas diem obierat supremum, quem ipsam hujus Academicæ inaugurationem ante centum annos factam adhuc meminisse fama percubuerat. Hunc, qualiscunque fuerit, depontanum senem, tam venerabilem, nec vulgari honore cultuque dignum, epulis nostris adhiberi non potuisse, id vero querimus ac dolemus. Ostensum forsitan fuisset, à nobis certe vel duplici de causa ostendi debuisset, non modo quondam, ut Pelignus Vates affirmat, cum Virtus ipsa sibi pretium sufficiens esset, omnesque fumosas ceras & imagines superaret, (si modo tale tempus unquam post Astræam semel ad Superos dilapsam terris nostris apparuit) sed nunc quoque magnam capitis cani reverentiam esse, & rugam senilem etiamnum apud bonos & generoso Honesto incocta pectora gerentes in pretio manere. Non tamen interea cives ipsi honorem & benevolentiam Academicæ declarare destiterunt. Ne quid periculi nasceretur, extra pomerium in vallo tribus vicibus bombardarum fragore solenniter facto convivantibus gratulabantur.

Jam advesperaverat; jam dies hic primus non somno vinoque, sicut olor Mantuanus ait, sed post publicam Panegyri omnium hilaritatis honestæ genere, omni morum & colloquiorum suavitate inter Cereris ac Liberi patris, alterius lætitiæ datoris, munera concentusque Musicos sepultus erat; jam Soli Luna chorusque stellarum successerat, cum nunciaretur, plerasque totius Civitatis ædes, certe præcipuas omnes, incredibili cereorum, candelarum ac lampadum multitudine, velut innumerabilium stellarum novum jam diem per plateas vicosque repræsentantium miro splendore, non sine variis hic illic emblematis & picturis, ornatas atque distinctas esse: ingens præsertim visendumque pægma, cujus jam supra mentionem fecimus, in area majoris Acroaterii Academici multis tabulatis ac substructionibus artificiosis erectum, decoratumque præstantissimis figuris

ris & emblematis, quæ multa lampadum millia collustrabant, fulgere, & cælum ipsum innumerabilibus stellis distinctum, quoties hiberna nocte serenum est, non imitari tantum, sed etiam ob proximam aspectum quodammodo superare. Data hæc Regiæ Domus æternitati, ipsique erant Regi, pace belloque mirabili, sub cujus umbra quieti vivimus: data hæc Academiæ ejusque serenissimo Conditori: data futuri temporis Spei erant. Hic Aquila illa Regia, hic Academiæ Duisburgensis Insignia cum Imperatore Romano Conditorum suum repræsentantia, incomparabilem Heroa, serenissimum quondam sacri Romani Imperii Octovirum, *Fridericum Gulielmum*, hic Minerva solenni suo apparatu, ægide & hasta, symbolicis avibus, gallo noctuaque, adjunctis, instructa, hic biceps ille Ianus, præteriti futurique temporis omen daturus, hic denique, ne singulis inhærendo lectoris patientia abutamur, hic, inquam, totus mons Helicon, vetustorum poëtarum carminibus tantopere celebratus, cum Apolline novemque suis Musis, singulis consueta sibi instrumenta manu gerentibus, & omnibus justa statura repræsentatis, conspiciendus erat. Pegma ipsum ingentis cujusdam portæ, vel potius hemicycli gerebat faciem, ad cujus utrumque latus stylobates ingentem columnam sustinebat, Obelisco vel Pyramidi non absimilem. Mediæ superioris pegmatis fronti hæc disticha legebantur inscripta, & tot micantibus flammis illustrata, ut vel è longinquo facile cognosci possent:

*Alter Alexander FRIDERICVS, & alter Achilles:
Nec tamen ille Numa, nec Salomone minor.
Cæsar utraque fuit, sed nunc quoque Cæsar utraque,
Nobilis arte togæ, nobilis arte sagi est.
Floreat innumeris per secula multa triumphis,
Quosque pater Mavors, quosque Minerva tulit.
Sol obit & surgit: FRIDERICI gloria nunquam
Occidat. Occasus nomen & Ortus amet.*

Paulo superius autem ibidem hæc verba lucebant: *Academia in hac Urbe à serenissimo glor. mem. Principe FRIDERICO WILHELMO Ao. 1655. die 14. Oct. fundata & aperta.* Omnia capitalibus, ut in oculos incurrerent, literarum ductibus erant consignata. Plura non addimus; uti nec quicquam eorum emblematum, figurarum & inscriptionum similiter cereis vel lampadibus illustratarum, quas pluri

rimi per urbem incolæ, Proceres Civesque cum ipsis Academiae Patribus Alumnisque sanctæ hujus scientiarum Officinæ honori Sacrisque secularibus consecraverant. Cum ingenio nonnunquam labor, cum labore certabat ingenium. Nec unquam manifestius apparuit, quam sæpe diversi in una urbe sint hominum gustus, quam diversæ par idemque dicendi contentiones, quam discors votorum concordia; ut, si in una sententia tot sint modorum divortia, non immerito Venustus fidicen de toto vitæ genere pronuntiaverit, quot capita reperiantur, tot quoque studiorum reperiri millia. Unum in eorum adjiciemus gratiam, qui vel Chronodistichis, ut appellant, delectantur, vel sine claustralibus eorum inventis annos & tempora credunt non satis infigi posse memoriæ. Alicubi præter cetera comparebat etiam arbor, adstantis hortulani novam accipiens culturam, & radiis solaribus superne collustrata, cum hac designatione temporis & contentis operarii voto:

TeVtobVrgIaCIs noVa LVX, noVa gLorIa MVsIs
annVat, & raDIos proferat, oro, noVos.

Sic primo ac præcipuo horum secularium Sacrorum die feliciter & decore transacto postera statim lux oriebatur; in cujus & sequentis diei celebritate describenda tanto breviores erimus, quanto minus tot eorundem hominum adhuc in Urbe commorantium, tum multarum quoque rerum & hilaritatis indiciorum bis mentionem facere necesse est. Hoc decimo quinto Octobris die, sicut juxta consuetudinem ab initio introductam annua Rectoris Academici dignitas ab uno in alium, jam præcedentis mensis die decimo septimo, Lamberti nomen in Fastis gerente, designari solitum, transferri solet, ita nunc idem actus similiter peragendus erat; quem Vir Magnificus & amplissimus *Joannes Alexander Guinandus Pagenstecherus*, Juris in hac Academia Antecessor celeberrimus, hanc dignitatem iterum depositurus, indixerat consueto Programmata præcedentis diei vespere distributo. Olim solius biennii tempus, quod in Academica statione transactum fuisset, requirebatur, antequam hujus aliquis dignitatis particeps redderetur. Nunc integri quinquennii spatium juxta leges requiri certum est, addita simul consuetudine, ut Facultates, sicut appellantur, ipsæ, non homines, sibi ordine succedant, utque ea solennitas binis orationibus, tam se abdicantis hoc magistratu, quam talem ineuntis, quotannis peragatur. Quapropter ingens iterum & stupenda concio, multoque numerosior confluit, quam ceteris annis fieri solet; cujus celebritatis causas nemo est quin facile

facile perspiciat. Deductis itaque præcipuis illustrissimi Regiminis Clivensis ac Marcani Proceribus ad majus Auditorium, circa horam decimam, post Musicos concertus vario instrumentorum genere editos, Rector Academiæ Magnificus paulo ante memoratus Cl. *Pageus* cathedram conscendit, habitaque *de Seculo* oratione, & præsentis Festi circumstantiis adaptata, cum Sceptris duobus argenteis ceterisque insignibus Academiæ regendæ curam transtulit in Virum Experientissimum *Christianum Arend Schererium*, Medicinæ Professorum Clarissimum, qui novæ dignitatis auspiciis similiter Oratione fecit, quam *de Convenientia inter Ideam boni Judicis & boni Medici* conscripserat. His actibus paulo post meridiem magno cum decore finitis, tempus suadebat, ut animis iterum ad honestam hilaritatem diffusis seriâ jucundis interpungerentur. Igitur, sicut præcedente die factum fuerat, rursus ad instructissimas epulas in iisdem ædibus ob convivarum multitudinem ordinatas discessum, genioque in seram usque vesperam non minus laute quam decenter litatum est. Durante hac lætitia ab universâ Juventutis Academiæ cohorte per quosdam è toto grege delectos Oda, in Academiæ ejusque serenissimi Conditoris, nec non Festi hujus secularis honorem vernaculo sermone conscripta, convivantibus offerebatur; orta vero nocte non modo in area majoris Ædis Academiæ (sicut etiam proximis duabus Vesperis sequentibus continuatum est) idem ille lampadum & emblematum apparatus conspiciendus erat, sed permulti quoque Urbis incolæ eundem, quem antea, honorem his Sacris exhibendum curaverant.

Sequebatur tertius Academiæ celebritatis dies, quo scilicet honores tandem, quos appellant, Doctorales ab omnibus Facultatibus iis conferendi erant, qui tales ambiverant, suamque doctrinæ, in qua versantur, notitiam vel editis in lucem dissertationibus ea fini scopo exaratis, vel aliis speciminibus abunde declaraverant. Hi numero erant tredecim, quorum nomine totidem Programmata à singulis Promotoribus scripta & circa præcedentis diei vesperam ab apparitoribus Academicis pro more distributa fuerant. Actus omnes in unius hujus diei, XVI. Octobris, antemeridianum tempus, secus quam antea visum fuerat, compingendi, ac propterea singulorum sermones in compendium redigendi erant, quia illustres & consultissimos Clivensium Proceres amplissimi muneris dignitas & negotiorum multitudo domum revocabant, quo se plerique post aliquot dies conferre decreverant. Primus itaque cathedram conscendit Vir Pl. Rever. *Philippus*

pus *Jacobus Ammendorfius*, Theologiæ Professor Ordinarius, habitoque sermone duos eruditissimos Viros, ac præsentem quidem *Henricum Godofredum Rochollium*, Theologiæ in Hammonensium Athenæo Professore, ibidemque Oraculorum divinorum in Ecclesia Interpretem, absentem vero *Abdiam Velingium*, A. L. M. & Philosophiæ Doctorem, nec non olim in illustri Buscoducensium Lyceo Historiæ Ecclesiasticæ Professore, nunc vero apud Clivenses Mysteriorum cælestium Præconem, summis in Theologica doctrina honoribus condecoravit. Successit ei in cathedra Vir Consult. *Joannes Alex. Guin. Pagenstecherus*, Juris, ut diximus, in hac Academia Professor Ordinarius, eandemque, sed Juris utriusque, lauream *Joanni Alterbosio*, Elberfeldensi, Dynastiarum Muhlendonciæ & Horstchenii in Juliacensi tractu Judici, post habitam pridem dissertationem inauguralem, contulit aditanti. Quo peracto secutus est Vir Experient. *Joannes Gottlob Leidenfrostius*, Medicinæ Professor Ordinarius, habitaque ex eodem umbone solenni Præfatione sex salutaris suæ scientiæ & ejus honorum Candidatos omnes præsentis stitit, eosdemque in superiorem cathedram arcessitos iis, quas petebant, laureis, post editum defensumque pridem ab unoquoque doctrinæ suæ specimen, mastravit. Erant vero illi omnes eo honore digni: *Joannes Georgius Schultzius*, Altenaviensis, aliquot annorum praxi jam cognitus; *Joannes Gulielmus Chevallierius*, Mulhemii prope Rhuram natus; *Joannes Fabricius*, Meursensis; *Joannes Christianus Schultzius*, Altenaviensis Guestphalus; *Nicolaus Casparus Saalmannus*, Breckerfelda Marcanus, ac postremo *Ernestus Henricus Davidis*, Tremoniensis. His sex omnibus, quod petierant, adeptis, protinus in Cathedram processit Vir Celeberr. *Joannes Jacobus Schillingius*, Matheseos ac Philosophiæ Professor Ordinarius, suaque Oratione similiter in compendium redacta quatuor Viris doctissimis, duobus nempe præsentibus, *Christophoro Alberto Eichelbergio*, Gymnasii Vefaliensis Moderatori, Viro Scriptis claro, & *Joanni Philippo Schneidero*, apud Herbornenses jam per aliquot annos philosophicas disciplinas professo, totidemque absentibus, *Henrico Christiano Schütte*, Medicinæ apud Clivenses Doctore, & *Christophoro Melchiori Schmidbauero*, Noribergenti, Rev. Min. Candidato, supremos in Philosophia honores concessit. Toto multiplici actu sic ad finem perducto, Vir doctissimus modo memoratus *Eichelbergius* omnibus his tandem ceremoniis brevi sermone coronidem imposuit. Ego vero tertii hujus diei actorum narrationem tanto magis in compendium redegei, quanto minus in talibus novi contingit, aut aliquid ejusmodi, quod non singulis annis sæ-

pissime videamus iteratum, si solam modo hominum tanto studio & aviditate confluentium frequentiam excipiamus. A meridie tam Procerum præcipuorum, quam Professorum cætus universus, cum aliis non paucis utriusque sexus honoratioribus, ad epulas vocatus splendideque exceptus est eorum sumptibus, qui novorum honorum participes erant redditi. Quarto tandem die, cum advesperavisset, singularis ignium missilium Artifex operam suam sponte deferens, & ad augendam varii generis oblectationum multitudinem receptus, etiam globis sagittisque suis pyrobolaribus, aliisque figuris eadem materia constantibus, omnium aviditatem provocavit, omnium meruit admirationem, tanto majori cum applausu, quanto minori cum periculo metuque res tota ad finem fuit perducta. Nihil superest, nisi ut hanc nobis injunctam totius Festi secularis narrationem votis precibusque ad verum unicumque Deum fusis concludamus; quæ, pro more veterum Romanorum propter ludos seculares peractos suis, ut rebantur, immortalibus Diis, Apollini inprimis ac Dianæ, carmine gratulantium, in sequentem Odam redigemus, hoc præsertim tam memorabili, dum hæc scribimus, tempore, nostris quidem vicinisque regionibus, quod divina misericordia perpetuum esse jubeat, non illætabili, multis tamen aliis ob horribiles terræ motus & aquarum inundationes tristi ac calamitoso. Age igitur, quisquis es, Lector benevole, sic mecum precare simul ac vove.

CARMEN SECULARE.

Præpotens mundi Stator, atque Custos
 Omnis hunc totum generis per orbem,
 Terminos fixâ sibi destinatos
 Sede colentis:

Quo laborantes tremuere terræ
 Nuper irato, tremuere diris
 Hinc & hinc undis tumefacta magni
 Templâ profundi.

Horret infelix plaga Lusitani,
 Pene disruptis barathri cavernis:
 Stans Olyssippo violenter una
 Concidit hora.

Qui:

Quique Pactolo prius, aut Hydaspī
 Dives, aut Hermo nihil invidebat,
 Præferens Bactris & utrique dudum
 Se Tagus Indo,

Questus immiffæ sibi luctuosos
 Tethyos sævæ fremitus, trucemque
 Totius vultum maris, inquilinos
 Luget egentes.

Hispali Bætis rabiem, supremas
 Urbibus strages reliquis Iberus,
 Ima Telluris quatiente motu,
 Vimque parabat.

Nemini cautas timuere, fundo
 Pene subducto, per aquam natantis
 Ultimæ Gades populi ruinas,
 Ultima Calpe.

Sensit horrendos Abyle fragores:
 Cantaber sensit metuens revulsos
 Litoris curvi scopulos, nigrique
 Verbera ponti.

Astur effosso sitienter auro
 Concolor montes in humum volutos,
 Et superjectas trepidus fodinis
 Palluit arces.

Quid, quod Europæ Libyæque cuncta
 Perculit terror, neque Tingitanam
 Vidit expertem titubante cano
 Maurus Atlante?

Non pares unquam peperit Vesevus
 Mugiens clades: paribus nec olim
 Bruttias urbes Siculo revulfit
 Ætna Peloro.

Tu tuæ nobis, Pater alme, præbens
 Mille clementis monumenta dextræ,
 Tale nil quicquam meritos tulisti
 Vivere tutos.

Quas tibi grates, tibi quas canemus
 Debita moti pietate laudes?
 Possè credemus tibi quo Parenti
 Ture litari?

Nos tot afflictis miserè per orbem
 Gentibus compar levitate turba,
 Forfan & pejor, nec adhuc sub ipso
 Sana reatu?

Proderunt census nihil hic Sabæi:
 Nil frequentantes Arabum liquores
 Suavis halatum cumuli per aras:
 Nil bovis exta;

Quidquid & lætæ pecudis per herbas
 Amne Clitumnus, vitreusque lotum
 Mincius vidit, per aprica quicquid
 Rura Galefus.

Castra deterfis tibi cespitantum
 Sordibus semper placuere corda,
 Si pedi rectæ modò trita rursus
 Compita vitæ:

Nos tot indignos bona si potitos
 Voce non tantum labiis natante,
 Corde sed fracto, sed agente sursum
 Mente fatemur.

Luce terrenos superante visus
 Vivis immensus; sed adire Christum
 Phosphorum mandas, & amare lucem,
 Nocte fugata.

Patre

Patre te miti, Duce te benigno,
 Jam per annorum spatiosa centum
 Teutoburgensi cecinere luco *
 Tempora Musæ.

Nec diu, Mavors iterata quamvis
 Tela vibraret, potuit morari
 Cæpta Parnasi semel hic locatis
 Orgia Nymphis.

Rora cum Rheno gracilis marito
 Vidit hic junctis Dryadum Napæis
 Rite saltantum tot utramque præter
 Agmina ripam.

Ipsè ducebat pater, ipsè Pæan,
 Barbiton pulsans hilares choreas,
 Verna vicinæ referente Majo
 Gaudia silvæ.

Artibus sacris sua laus, suumque
 Constitit nunquam decus imminutum:
 Constitit vivax & in omne virtus
 Nobilis ævum.

Se per humanæ Sophiæ vireta,
 Perque divinæ, docilis Juventus
 Sivit ad laudes & honesta recto
 Tramite duci.

Se

* Quamvis saltum vel silvam Teutoburgensem, ubi Arminius olim Quintilium Varum ad internecionem usque cecidit, longius hinc remotam cum illustrissimo Ferdinando Fürstenbergio, Monasteriensium Præsule, & Ern. Casim. Wasserbachio, in Dissertatione hic olim Duisburgi 1686. edita, statuamus, est tamen revera, huic Urbi vicina silva amœnissima, & longe lateque celebrata, qua non libenter careremus. In ejus recessibus o quoties gavisi sumus, videntes tot divinæ benignitatis vestigia à nullo mortalium satis agnita, à nullo satis agnoscenda!

Se finat Tempe per amœna posthac
 Impedimentis eadem remotis,
 Da DEus, duci, DEus o, bonorum
 Fons & origo.

Quos juvat clamor cupidos protervæ
 Per Camœnarum pia castra rixæ,
 Vilis incultos retinere mores
 Plebis omittant.

Barbaros non hic Corybantas armant
 Sæva turrîtæ sacra Dindymenes,
 Dum movent mentem geminata diris
 Ritibus æra.

Hic procul Thracum feritate comis
 Attico regnat Gravitas lepore,
 Qui Cleanthæ bene jacta spiret
 Semina frugis.

Glandibus pasci cupiat ferinis
 Arcadum proles: Solyme det omni,
 Det dapes Hellas Latiumque nostræ
 Gentis alumno.

Vulgus hinc cesset procul o profanum,
 Plebs verecundis aliena Sacris
 Phocidos castæ, mera plebs, inerti
 Dedita ventri:

Quamlibet centum veteres adornent
 Atrium ceræ clypeis refulgens.
 Nullus hic lixis locus est, vacerris
 Nullus ineptis.

Hic fumus docti, fumus elegantes,
 Si fumus digni titulo, nec ulla
 Sorde nutrimur, vel inerte luxu
 Perdimus ævum.

Quoque sit major Gregis altiorque
 Dignitas puros latices bibentis,
 Pura carpentis thyma, quæque nullus
 Spurcet oleto,

Sint Duces ipsi sine turpis umbra
 Labis: austero facilem Catoni
 Lælium jungant, feritatis hostes,
 Pacis amici.

Verba nil profunt, meliora nostris
 Quæ tot Arpinas, tot Apollinari
 Fudit Andinus sale tincta: folis
 Creditur actis.

Si viros multum juvat esse doctos,
 Plus juvet, vulgo nucibus relictis,
 Esse prudentes, Sapientiæque
 Nectare pastos.

Digna res cælo, rabulisque major,
 Vatibus, mystis, ducibus, sophisque,
 Christianismus, nova ni gelatos
 Flamma perurat:

Flamma, quæ sacro stipulas inanes
 Igne consumens, & Apostolorum
 Confidens linguis animat vigore
 Pectus & ora:

Nec tuæ frontis, Pharisæe, rugas,
 Inverecundam neque Sadducæi,
 Sed viri lustrans placidi modestam
 Lumine mentem.

Ite plebeji, procul ite, Fastus:
 Livor i vecors, sibi commodando
 Luridum spargens, aliis nocendo,
 Virus Echidnæ.

D

Com.

Compotes Artis docilesque paucos,
 Judices Artis sed adesse multos, *
 Improbæ dos est ab Apelle risæ
 Congrua turbæ.

Pejus est stulto nihil erudito.
 Mite cœlestis vitiis repurgat
 Veritas pectus, sacra Nympha, regum
 Stemmata major.

Hanc petant omnes juvenes fenesque
 Mentis insigni recalentis cœstro,
 Quotquot inscribi cupiunt Minervæ
 Nomina peplo.

Sic novi centum peragantur anni
 Teutoburgensi faciles Lyceo,
 Dum sacræ Numen benedicit ipsum
 Cœlitus Ædi.

Artibus, juncta pietate, pulcris
 Pectorum ditet novus arva cultus,
 Et propagentur meliora lapsis
 Secula seclis.

Lima Claubergî peracuta scabro
 Quælibet rursus poliat remoto,
 Sit licet dispar methodus: disertis
 Lima Cranenî.

Hundios, veri nova, redde, fulcra,
 Fuchsius comi gravitate claros,
 Mente Feltmannos avida tuendi
 Jura docentum:

Græ-

* Alluditor ad Inscriptionem exteriori portæ Academiæ Duisburgensis majoribus literis deauratis Anno cld lxxvii. additam, ac nuper renovatam: NATURA MULTOS FECIT JUDICES, PAUCOS ARTIFICES. Sententiâ ob veritatem velut è tripode profecta!

Grævios fama, pietate sanctos
 Redde Mastrichtos, DEus, & capaces
 Artis Henninos, neque Zoilorum

Dicta morantes:

Tollios laudem meritos tot orsis,
 Et Theoninis sine mente rosos
 Dentibus turbæ sibi vindicantis

Jura licenter:

Candidæ prisco fidei tenaces
 More Menfingas, facilisque vitæ
 Brandios cultu bona posterorum

Verba merentes:

Quicquid & vere nitidum piumve,
 Moribus cultum, variaque præstans
 Dote tot quondam celebrata nostris

Lustra tulerunt.

Regis Astræam revocantis ardor
 Mentis accendat studio minores:
 Orphanis tutum viduisque constet

Semper asylum.

Vile Fucorum genus abdicetur:
 Simplici regnet sacer ore Candor:
 Vera, quæ vulgo periire, dentur

Nomina rebus.

Non petat causas malefanus omnes
 Semper in nexu serieque rerum,
 Cui placet cortex, pueros juvante

Digna triumpho.

O nuces omni vacuæ medulla!
 Plausus o vecors! gregis o superbi
 Densa caligo! Manus est ubique

Numinis alti.

Numen in cælo dare jura præfens,
 Numen in terra: superesse tempus
 Alterum: larvis semel abstinendum,
 Pectora credant.

Sit pudor, cæcos & adhinniente
 Turpibus nugis levitate fractos,
 Quamlibet tandem trepidos ad umbram,
 Dicere fortes. *

Fortis est, qui nil metuit cupitve:
 Fortis est Æqui rigidus fatelles:
 Teste qui cælo sibi victor ipsi
 Vivit & ultor.

Sit DEI Nomen venerationi:
 Nesciens Regnum tenebras propinquet:
 Sacra sit terræ, velut una cælo,
 Norma Voluntas.

Nulla prorumpens Phlegethonte tabes
 Incubet terris: elementa lætos
 Præbeant vultus: fera classicorum
 Murmura cessent.

Posterius cantus validos Wichofi
 Vatis affirment habuisse pondus,
 Sacra quos summi Jovis æviternum
 Diphthera fervet.

* Vulgo, sed κατ' ἀντίφρασιν, *Espritus forts.*

